

Анотація. Топольник Я. Спецкурс «Інформаційно-комунікаційні технології в педагогічних дослідженнях» у системі підготовки майбутніх фахівців освітньої галузі. У статті розглянуті аспекти проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті. Зазначено, що впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у науково-педагогічну діяльність майбутніх фахівців вимагає розробки абсолютно нової методики викладання. Визначено знання, вміння та компетентності, якими повинні оволодіти майбутні магістри і доктори філософії освітньої галузі у результаті вивчення спецкурсу. Наведено структуру програми спецкурсу. Вказано, що важливе значення для опанування теоретичним матеріалом має виконання завдань практичних занять та самостійної роботи.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, майбутній фахівець, знання, вміння, компетентність, навчальний процес, освіта.

Аннотация. Топольник Я. Спецкурс «Информационно-коммуникационные технологии в педагогических исследованиях» в системе подготовки будущих специалистов сферы образования. В статье рассмотрены аспекты проблемы использования информационно-коммуникационных технологий в образовании. Отмечено, что внедрение информационно-коммуникационных технологий в научно-педагогическую деятельность будущих специалистов требует разработки абсолютно новой методики преподавания. Определены знания, умения и компетентности, которыми должны овладеть будущие магистры и доктора философии сферы образования в результате изучения спецкурса. Приведена структура программы спецкурса. Указано, что важное значение для овладения теоретическим материалом имеет выполнение заданий практических занятий и самостоятельной работы.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, будущий специалист, знания, умения, компетентность, учебный процесс, образование.

Abstract. Topolnik Y. Special course «Information and communication technologies in pedagogical researches» in the system of the educational branch future specialists' preparation. The article considers aspects of the problem of using information and communication technologies in education. It is noted that the introduction of information and communication technologies in the scientific and pedagogical activities of future specialists requires the development of a completely new teaching methodology. The knowledge, skills and competences, which should be mastered by future masters and doctors of the philosophy of the educational branch as a result of the special course' study, are determined. The structure of the special course program is presented. It is indicated that the fulfillment of the tasks of practical classes and independent work is important for mastering the theoretical material.

Keywords: information and communication technologies, future specialist, knowledge, skills, competence, educational process, education.

Яна Труш

Прилуцький гуманітарно-педагогічний коледж ім. І.Я. Франка, м. Прилуки, Україна
yana304@ukr.net

Науковий керівник – Н.В. Грона

ІНТЕГРОВАНІ УРОКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ХОДІ ВИВЧЕННЯ ОРФОГРАФІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Актуальність теми. Одним із основних завдань початкової школи є становлення в учнів цілісного наукового світогляду, формування ключових і предметних компетентностей. Оскільки компетентність – інтегроване утворення, яке формується засобами одного предмета, а вимагає різних за змістом і способом діяльностей, ми повинні переосмислити можливості використання інтеграції в нових умовах навчання. Інтегровані уроки – один із напрямків методичного оновлення уроків у початковій школі. Їх проведення базується на основі інтеграції навчального матеріалу з кількох предметів, об'єднаних навколо однієї теми з метою інформаційного та емоційного збагачення сприймання, мислення, почуттів учнів [4, с. 22].

Побудова навчання на основі інтеграції є актуальною і визнаною у країнах-лідерах освіти. Для нашої системи освіти характерною є інтеграція на рівні освітніх галузей, за якої встановлюються зв'язки між цілями і завданнями інших освітніх галузей. У таких умовах навчальна діяльність передбачає встановлення асоціативних зв'язків і виділення певної ознаки не відокремленої, а в системі інших зв'язків, представлених змістом різних галузей.

Мета статті – показати можливості інтеграції в процесі вивчення української мови в початковій школі.

Проблему інтегрованого навчання досліджували у своїх наукових працях Я. Лернер, Б. Кедров, І. Волошук, С. Гончаренко, В. Максимова, В. Паламарчук, В. Тюхнін, В. Федорова. В Україні принцип інтеграції проголошено основним принципом реформування освіти поряд з принципами гуманізації та диференціації. Змістовні, цілеспрямовані інтегровані уроки вносять у звичайну структуру шкільної освіти новизну, оригінальність, створюють сприятливі умови для реалізації особистісно орієнтованого, розвивального навчання молодших школярів.

У навчально-виховному процесі початкової школи ефективна інтеграція уроків української мови з предметом «Я у світі», літературним читанням, природознавством, образотворчим і музичним мистецтвом. Інтеграція дає змогу усунути перевантаження дітей, скоротити кількість навчальних годин протягом тижня, вивільнити їх для предметів розвивально-виховного спрямування.

Особливо доцільне використання інтегрованих уроків у ході вивчення орфографії, основною одиницею якої є орфограма. У сучасній методичній літературі та шкільній практиці орфограмою називають написання, яке вимагає перевірки застосування певного правила правопису або звернення до словника [1, с. 12]. В умовах навчання молодших школярів української мови на засадах компетентнісного підходу формування уявлення про орфограму здійснюється в процесі активної навчально-пізнавальної діяльності, тобто учні залучаються до спостереження, аналізу, формулювання висновку і правила, яке учні запам'ятовують на прикладах.

Готуючись до опрацювання орфографічної теми, учитель має чітко визначити, які вміння необхідні для перевірки орфограм. Орфографічні правила учням необхідно запам'ятати. Ідеться не про зазубрювання, а про свідоме запам'ятовування. Під час виконання різних орфографічних вправ учні багаторазово повторюють формулювання правила, яке вивчають, обґрунтовують правильність власної думки, переносять знання на новий мовний матеріал. Засвоєння орфографічного правила – це складний процес.

На інтегрованому ж уроці ті самі школярі ніби «оживають», у них з'являється зацікавленість навчальним матеріалом. Вони знають, що зможуть використати знання з інших предметів, висловити власні думки, провести дослідження мовного явища, скласти міні-текст з орфограмою, що вивчається, намалювати ілюстрацію до тексту чи скласти діалог; працюючи в парі, взяти участь у мовних іграх і перемоги, одержати заслужену оцінку і похвалу вчителя. Адже на інтегрованих уроках панує співпраця, взаємодопомога і створюється «ситуація успіху». Саме на таких уроках розкриваються вміння і навички дітей, їх творчі здібності. Такі уроки дуже подобаються молодшим школярам, а тому часто запитують учителя: «А коли в нас буде наступний інтегрований урок?». Це своєрідна оцінка уроку і роботи вчителя. Інтегровані уроки творяться учителем і учнями разом. Тому не треба забувати в кінці уроку дякувати школярам за співпрацю, за взаєморозуміння.

Аналізуючи можливості інтегрованого навчання на уроках української мови в ході вивчення орфографії, переконуємося, що за цією методикою – майбутнє. Бо молодших школярів стомлює монотонне та одноманітне повторення орфографічних правил. Тому вчителям необхідно активніше впроваджувати в практику своєї роботи інтегровані уроки, за допомогою яких в учнів формується міжпредметна компетентність, розвивається пам'ять і увага, швидко запам'ятовуються правила, розвивається усне й писемне мовлення.

Список використаних джерел

1. Грона Н. В. Формування орфографічної компетентності учнів молодшого шкільного віку: [методичні рекомендації з методики навчання української мови для студентів спеціальності 013 Початкова освіта]. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 124 с.
2. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ За наук. ред. М. С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2011. – 364 с.
3. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 312 с.
4. Онопрієнко Оксана, Скворцова Світлана. Інтеграція у навчанні молодших школярів/ Оксана Онопрієнко, Світлана Скворцова // Початкова школа. – 2017. – № 10. – С. 22
5. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти/ О. Я. Савченко – К.: Грамота, 2012. – 504 с.
6. Фалєєва С.К. Інтегровані уроки як один з методів розвитку творчих здібностей учнів початкової школи [Електронний ресурс] / С. К. Фалєєва. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/integrovani-uroki-akodin-z-metodiv-rozvitku-tvorcih-zdibnostej-ucniv-pocatkovoi-skoli-8605.html>, вільний.
7. Фурс Г. О. Інноваційні педагогічні процеси у початкових класах як шлях до якісної освіти/ Г. О. Фурс // Початкове навчання та виховання. – 2009. – № 16. – С. 10-16.

Анотація. Труш Я. Інтегровані уроки української мови в ході вивчення орфографії в початковій школі. У статті висвітлено сутність процесу інтеграції на уроках української мови в ході вивчення орфографії. Зазначені завдання інтегрованого уроку і результат інтеграції, перспективність інтегрованого навчання. Методичні поради для засвоєння орфограм на уроках української мови допоможуть правильно підготувати й провести інтегрований урок.

Ключові слова: інтеграція, інтегроване навчання, інтегрований урок, учні молодшого шкільного віку, орфографія.

Аннотация. Труш Я. Интегрированные уроки украинского языка в ходе изучения орфографии в начальной школе. В статье раскрыта сущность процесса интеграции на уроках украинского языка в ходе изучения орфографии. Указанные задачи интегрированного урока и результат интеграции, перспективность

интегрированного обучения. Методические рекомендации для усвоения орфограмм на уроках украинского языка помогут правильно подготовить и провести интегрированный урок.

Ключевые слова: интеграция, интегрированное обучение, интегрированный урок, ученики младшего школьного возраста, орфография.

Abstract. Trush Y. Integrated Ukrainian lessons in the process of studying spelling in elementary school.

The essence of the integration process at the Ukrainian language lessons during the study of spelling is elucidated in the article. The specified tasks of the integrated lesson and the result of integration, perspective integrated training. Methodological tips for a primary school teacher on learning orphograms in Ukrainian lessons, as well as developing an integrated lesson will help you to organize an integrated lesson properly.

Key words: integration, integrated learning, integrated lesson, pupils of elementary school age, spelling.

Лариса Харламова

*Індустріально-педагогічний технікум Конотопського інституту
Сумського державного університету, м. Конотоп, Україна
kharlamovald@gmail.com*

РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Сучасний випускник технікуму (коледжу) повинен добре володіти математичними методами розв'язання прикладних задач, методами математичного моделювання природних явищ та процесів, що відбуваються в системах, пов'язаних з різними галузями знань. Детальний аналіз сфер діяльності молодших спеціалістів надає численні приклади про важливість математики та її окремих розділів для досягнення успіху в найрізноманітніших професіях, особливо, пов'язаних з інформаційними технологіями. Когут У. П. вказує: «Для здійснення досліджень у різних науках можуть бути тісно пов'язані методи інформатики і математики. При опануванні інформатичних дисциплін математичні методи виконують інтегративну та комплексну функцію, надаючи фундаментальну основу навичкам та компетентностям спеціаліста. Методи і засоби, що існують в інформатиці, корисні для здійснення досліджень з інших наук, зокрема і математики, що підсилює міжпредметні зв'язки» [2, с. 89]. Тому при підготовці фахівців, зокрема, техніків-програмістів, особливу увагу треба приділяти навчанню математичних дисциплін. Важливу роль у цьому процесі має мотивація навчання як запорука стимулювання студентів до досягнення успіху. Звернемо увагу на такі засоби мотивації навчання як використання історичного підходу, міжпредметних зв'язків, інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) навчання математики.

Вивченням проблеми підвищення пізнавальної мотивації студентів у процесі навчання математики з використанням історичного підходу займалися В. Г. Бевз, С. В. Белобродова, О. М. Боголюбов, Н. О. Вірченко, В. Ф. Власенко, Т. В. Дідківська, А. М. Колмогоров, М. В. Остроградський, І. А. Сверчевська, М. В. Шмигевський та ін. На важливість міжпредметних зв'язків у процесі вивчення предметів вказано в працях відомих педагогів Г. П. Бевз, З. І. Слєпкань, М. І. Бурда, Л. Д. Вінник та ін. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі досліджували відомі педагоги М. І. Жалдак, Ю. С. Рамський, О. В. Спиваковський, С. В. Шокалюк, Г. О. Михалін, С. Я. Деканов та багато інших. Проблемою підняття значущості ролі математики в історії розвитку суспільства та пошуком шляхів вдосконалення математичної підготовки фахівців опікуються В. С. Герасимчук, Т. Л. Годованюк, У. П. Когут, І. А. Сверчевська, інші науковці України та світу.

Аналіз науково-педагогічної, методичної літератури та практичного досвіду використання елементів історизму, міжпредметних зв'язків та ІКТ у процесі навчання математичних дисциплін у вищих навчальних закладах І-ІІ рівнів акредитації підтверджує їх позитивний вплив на мотивацію навчання та розвиток критичного мислення студентів. Елементи історії математики, інформатики та інформаційно-комунікаційні технології навчання є складовими відповідних курсів, тому встановлення та застосування взаємозв'язків між ними при вивченні математичних розділів та дисциплін можна розглядати як один з способів удосконалення педагогічної технології реалізації міжпредметних зв'язків, зокрема, вибором сучасних форм, методів, прийомів та засобів навчання.

Постійне зростання ролі математики в різних науках і сферах професійної діяльності людини, низький рівень мотивації навчання на початку другого курсу технікуму, недостатнє усвідомлення ролі математики у майбутній професійній діяльності та, взагалі, у пізнанні людиною навколишнього світу, в історії людства, зокрема, в розвитку інформаційних технологій, потребують удосконалення педагогічних технологій навчання, зокрема технології реалізації міжпредметних зв'язків, та обумовлюють актуальність теми дослідження.

Метою дослідження є розкриття важливості міжпредметних зв'язків та шляхів їх реалізації у курсах математичних дисциплін, як засобу підвищення мотивації навчання майбутніх фахівців з інформаційних технологій в технікумах та коледжах.